

verslagen & rapporten uit de regio

Stootvogeltellingen in Groningen, 1979/1981

In 'De Grauwe Gors', het gestencilde mededelingen en contactblad van de 'Avifauna Groningen', jaargang 9 -no.2- 28 bladzijden, wordt verslag gedaan van de verspreiding en de aantallen roofvogels in de provincie Groningen in de winters 79/80 en 80/81.

Onder redactie van Rita Viersma geven Sjoerd Dirksen, Jan Doevendans, Klaas van Dijk, Rudi Lanjouw en Berend Voslamber een samenvatting van de door 120 waarnemers uitgevoerde tellingen.

In totaal werden er telkens 450-550 stootvogels geteld. Dit komt neer op een dichtheid van 0.19-0.24 ex. per km². Omgerekend is dat ongeveer 5 stootvogels per SOVONblok. Van de Torenavalk, Buizerd, Rulgpootbuizerd en Blauwe Kiekendief is vermoedelijk een redelijk goed beeld van de werkelijke spreiding gekregen, de Sperwer, Velduil, Havik en Smelleken bleken moeilijker te tellen te zijn. De tellingen zijn uitgewerkt in tabellen en kaartjes.

Aanstaande winter hoopt men in de provincie opnieuw mee te kunnen doen aan de landelijke stootvogeltellingen, mogelijk volgens een enigszins gewijzigde methode.

Het correspondentieadres van de werkgroep Stootvogeltelling Avifauna Groningen is: Klaas van Dijk, van Heemskerckstraat 1-617, 9726 GB Groningen, 050-134689.

Het verslag is te bestellen door overmaking van f 4,50 op gironummer 2600997 t.n.v. Jan Doevendans, Kleine Brandenburgerstraat 27, 9724 AX Groningen, onder vermelding van 'Stootvogeltelling'. Afgehaalde of meerdere bestelde exemplaren reductie.

Avifaunistisch onderzoek Oud en Nieuw Amelisweerd

De Werkgroep Amelisweerd van de Vogelwacht Utrecht heeft een gestencild rapport van 37 bladzijden uitgegeven over de broedvogelinventarisaties 1978, 1979 en 1980 van de landgoederen Oud en Nieuw Amelisweerd met wintertelling en nestkastenonderzoek. De samenstellers van het verslag zijn Kees van Scharenburg, Luc de Bruijn en Gerard Bogaert, illustraties van Ronald Huijssen, Henk S. Lichtenbeld en Ruud van Beusekom.

Het aantal soorten in Oud Amelisweerd is in de loop der jaren afgenomen en bereikte een dieptepunt in 1980, met 42 zekere en 9 vermoedelijke broedvogelsoorten. In Nieuw Amelisweerd schommelt het soortenaantal enigszins, maar lijkt in de loop van de laatste jaren niet of nauwelijks af te nemen. Interessant is dat de Heggemus en de Merel in Amelisweerd sterker zijn afgenomen, dan bijvoorbeeld de Winterkoning die ook in aantal achteruitgang. Ook aan de vooruitgang van de Blauwe Reiger wordt aandacht besteed. De achteruitgang van ook andere soorten werd

beïnvloed door de strenge winter van 1979-1980.

In de nestkasten is een duidelijke achteruitgang van de Gekraagde Roodstaart vastgesteld. De gegevens van het nestkastenonderzoek zijn overzichtelijk en duidelijk uitgewerkt, ofschoon het nog steeds jammer is dat de nestkastgegevens in Nederland niet overal uniform worden uitgewerkt, zodat in vele gevallen vergelijkingen wat gemakkelijk zijn. Het keurig uitgegeven verslag is niet verkrijgbaar.

Themanummer over zandwinproject Vlietland

'De Groenling', een gestencilde uitgave van de Vereniging voor Milieubehoud en Natuurstudie 'Het Groene Hart', heeft een themanummer uitgegeven (jaargang 1, nr.3, juli 1981) over Vlietland, het unieke natuurgebied van internationale waarde nabij Leidschendam (zie over de ornithologische waarde van dit gebied 'Het Vogeljaar' 25(4): 153-159). Aangezien de Meeslouwerpolder nu definitief dreigt te moeten worden opgeofferd aan zandwinning en recreatie heeft men gemeend, onder andere door middel van deze uitgave (51 gestencilde bladzijden), de zaak opnieuw in de publiciteit te brengen.

Het nummer van 'De Groenling' bevat een beknopte avifaunistische lijst, een artikel over de geschiedenis van-, en de plannen met het gebied en een analyse van de gevolgen voor de vogels indien de plannen van de provincie worden uitgevoerd. Bovendien worden alternatieven aangedragen en worden suggesties gegeven omtrent de meest gewenste ontwikkeling met betrekking tot de vogels.

Dit themanummer is te bestellen door overmaking van minimaal f 3,50 op gironummer 4368451 tnv R.A. Makkink, Wilhelminalingel 36, 2641 JD Pijnacker, onder vermelding van 'Groenling nr. 3'.

Het Rietbos, gem. Schagen

In de jaren 1978-1980 kon de grote ornithologische waarde van het Rietbos (gemeente Schagen) worden aangetoond door de Vogelwerkgroep Schagen. In een gestencilde verslag (Ecoverslag no. 1) wordt ingegaan op de historie van het bos en ook op andere vogelsoorten, dan alleen weidevogels, die er voorkomen. Er worden voorts suggesties gegeven omtrent beheer, onderhoud en inrichting van het Rietbos. Als broedvogels werden er behalve de weidevogels onder andere Gele Kwikstaart, Graspieper, Kleine Karekiet, Slobeend, Zomertaling vastgesteld. Het broeden van Porseleinhoen, Bosrietzanger, Rietzanger, Waterral, Snor en Baardmannetje wordt voor mogelijk gehouden.

J. Manneveld: 'Het Rietbos' (gem. Schagen) - Ornithologisch, bodemkundig, botanisch. Onderzoek in 1980. Gestencild, 19 bladzijden. Ecoverslag nr. 1. Uitgave Vogelwerkgroep Tringa, secretaris J. Manneveld, Doornenhof 9, 1741 ZE Schagen, 02240-96946.

Broedvogelonderzoek Haviker- en Beimerwaard 1980

De Vogelwerkgroep 'Arnhem en omgeving' inventariseerde twee oude kleiputten in de Haviker- en Beimerwaard met tevens het daar-tussen liggende weidegebied. Het onder-zochte gebied ligt in de gemeente Rheden, ten noordoosten van de steenfabriek 'Bingerden'. In totaal werden 15 wekelijkse inventari-saties gepland vanaf 8 maart tot en met 14 juni 1980. Er werd een vaste route gelopen. Er zijn 44 vogelsoorten als broedvogel vastge-steld, waaronder Roerdomp, Zomertaling, Nijlgans, Waterral, Holenduif, Tortelduif, Kleine Karekiet, Bosrietzanger, Grasmus, Braamsluiper en Wielewaa. Bovendien werden 19 vogelsoorten er niet-broedend aangetroffen.

Samensteller Henk de Wijs. Zes gestencilde bladzijden & uitvoerkaart. Uitgave: Vogelwerkgroep 'Arnhem en omstre-ken', secretariaat: Katwoudehof 67, 6843 CB Arnhem.

Jaarverslag Vogelwerkgroep 'Arnhem en omgeving' 1979

In dit verslag hebben verschillende auteurs over bepaalde onderwerpen geschreven, zo-als Peter Roos 'Meinerswijk in 1979', Jos Pil-zecker 'Stootvogeltellingen winter 1979-1980', Dick Radstake 'Oeverzwaluwenkolonies langs Veluwezoom, 1979', Ruud Kreetz 'Van de boskant' en 'SOVON-project voor Winter-en Trekvogels', Peter Roos 'Arnhem heeft 1102 soepeenden...', Louis de Breet 'Nest-kastverslag 1979', Henk de Wijs 'Waterwild-tellingen Deventer-Arnhem', Jos Pilzecker 'Koningspley-steraars 1979' en Peter Roos 'Waterspreeuwen - een literatuurstudie'.

Secretariaat: Jos Pilzecker, Katwoudehof 67, 6843 CB Arn-hem 085-816177.

Jaarverslag 1980 - VWG Arnhem e.o.

Een jaarverslag van in totaal 52 gestencilde pagina's van de Vogelwerkgroep 'Arnhem en omgeving' bevat vele interessante artikelen onder andere waarnemingen, stootvogeltrek bij Falsterbo, Meinerswijk in 1980, broedvo-gelinventarisatie Velper Waarden, rivierentel-lingen Deventer-Arnhem, SOVON-project, stootvogeltellingen, voorjaarsfenologie, groeningslaapplaats en vogels van de Im-merloopplas en de Huissense Waarden.

Redactie Jos Pilzecker en Dick Radstake. Dit eerste jaarverslag in deze vorm werd bijzon-der positief ontvangen!

Nadere inlichtingen bij Vogelwerkgroep 'Arnhem en omge-ving', J. Pilzecker, Katwoudehof 67, 6843 CB Arnhem, 085-816177.

Zes jaar Eempoldertellingen

Eind 1972 werd op verzoek van de Werkgroep Ontwikkeling Eemland door de Vogelwerk-groep Het Gooi en Omstreken begonnen met het één maal per twee weken tellen van alle vogels in de Eempolders ten westen van de Eem. Het ruim 2000 ha grote telgebied wordt omsloten door de Eem, het Eemmeer, het dorp Eemnes langs de Wakkerendijk-Meent-

weg, de rijksweg A1 en de Meentdijk. Over de resultaten van de jaren 1973 t/m 1978 is nu een keurig uitgevoerd verslag verschenen. Omdat eventuele veranderingen in de vogel-stand in de Eempolders pas over een veel lan-gere periode gefundeerd aantoonbaar zijn, worden de tellingen nog steeds voortgezet. In vergelijking met vroeger zijn vele broed- zo-wel als trekvogelsoorten sterk in aantal ge-minderd.

Ik mis de Witgersterde Blauwborst, Water-rietzanger, Bonte Vliegenvanger, maar ook de IJsvogel en het Woudaapje die wij vroeger nog wel eens aan de rietstrook van de oude kust waarnamen, terwijl toen in de trek-tijd tientallen Rietzangers en Kleine Karekieten, en soms ook Zwarte en Pimpelmezen daar geen zeldzaamheid waren. Reuzensterns niet te vergeten.

N.A. Klippel & mej. A. van Leyden (samenstellers): Vogels in de Eempolders. Zes jaren Eempolder-tellingen 1973-1978. 83 pagina's, illustraties K.A. Mauer (1981). Uitg. Vogelwerk-groep Het Gooi en Omstreken. Verkrijgbaar door overma-king van f 12,50 (inclusief porto) op postgiro 526 636 tnv N.A. Klippel, Bussum.

Voorne's Duin, broedrapport 1979

De KNNV-afdeling Voorne-Vogelwerkgroep is in november 1978 begonnen 'Mededelingen' uit te geven. In juni 1980 heeft men besloten deze 'Mededelingen' te nummeren. In totaal zijn nu 14 'Mededelingen' uitgegeven. Als nummer 9 verscheen een broedvogelrapport van Voorne's Duin in 1979. Hierin worden in-teressante gegevens, ook over waargenomen trekvogels vermeld. Jammer dat de verslagen pas zo laat verschijnen.

Nadere inlichtingen over de gestencilde verslagen (Nest-kastonderzoek, verslagen van stootvogeltellingen, verslag IJsvogelnestgelegenheid 1978, ringverslagen, waterwildtel-lingen, wintervoeding, inventarisatie Oeverzwaluwen, vo-geltellingen Westplaat zijn verkrijgbaar bij het secretariaat van de KNNV Vogelwerkgroep Voorne, H.J. Dries, Lijsterbes-laan 8, 3233 Cj Oostvoorne, gem. Westvoorne.

Vogels in een ontgrindingsgebied

Het verslag over het ontgrindingsgebied bij Ohé en Laak en Stevensweert is ontstaan door diverse oorzaken. Bij bezwaren tegen de aantasting waren nooit 'harde' gegevens be-schikbaar die de grote landschappelijke, flor-istische en faunistische waarde kon onder-strepen. Gegevens over de vogelbevolking van grindgaten in Limburg worden zelden goed weergegeven en in 'Vogels van de Grote Rivieren' wordt de Maas tussen Mook en Maastricht helemaal niet behandeld. Boven-dien moet dit verslag een bijdrage zijn voor de nieuwe avifauna van Limburg die, naar men hoopt, in 1985 zal verschijnen. Het accent van het verslag ligt wel in de eerste plaats op de grotere vogelsoorten, waarvan veel uitermate interessante gegevens bijeengebracht zijn.

Van talloze soorten worden de gegevens ook in grafiekjes duidelijk naar voren gebracht. De Echterweerd zou gespaard kunnen wor-den van ontgrinding, die vanuit Stevensweert nadert, de Kuilkensgreend zou tot beschermd gebied verklaard moeten worden, enkele

grindgaten zouden daadwerkelijk moeten worden heringericht, steile kanten zouden gehandhaafd moeten worden, herbeplanting zou ter hand moeten worden genomen en in bestemmingsplannen zou met deze gebieden rekening gehouden moeten worden. Moge dit verslag daartoe een goede bijdrage vormen.

P. Verbeek & W. Vergoossen: Vogels in een ontgrondingsgebied. 114 gestencilde pagina's (1981). Uit. Vogelwerkgroep Echt en Omstreken en de Vogelstudiegroep van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg. Prijs f 8,-. Verkrijgbaar door overmaking van f 12,- (inclusief f 4,- portokosten) op postgironummer 1.036.366 van de Vogelstudiegroep Nat. Hist. Genootschap, Bosquetplein 7, 6211 KJ Maastricht, 043-13671, met vermelding 'Vogels in ontgrondingsgebied'.

Jaarboek Vogelwerkgroep Friese IJsselmeerkust 1979/80

Als uitgave no. 12 van de Vogelwerkgroep Friese IJsselmeerkust en omstreken verscheen het Jaarboek 1979/1980 (redactie Trinus Haitjema), Yde D. Kuipers, Theunis Piersma en J. Muzelaar schrijven over 'Steltloper-slaaptrek bij de Mokkebank in 1979', Adriaan Guldemond en Marcel Roog 'Doortrekverloop en slaaptrek van enkele steltlopers op de Workumerwaard in de periode april-juni 1975-1979' en Trinus Haitjema 'lets over het voorkomen van de Oeverpieper', 'De Lepelaar op de Mokkebank en de Steile Bank in 1980' en 'Slaaptrek van de Visdief op de Steile Bank in 1980'. Omdat het jaarboek 1979 niet verscheen, werd de achterstand weggewerkt door één Jaarboek over twee jaren uit te geven. Een boeiende en verrassende inhoud over de Friese IJsselmeerkust is hier bijeengebracht. Het ademt de sfeer uit van de jarenlange zo actieve 'Club van Zuiderzeewaarnemers', waarvan dr. C.G.B. ten Kate altijd de stuwende kracht is geweest.

Het gestencilde verslag (55 bladzijden) is te bestellen door overmaking van f 6,- (inclusief portokosten) op girorekening 4.390.537 tnv T. Haitjema, Koudum.

Inventarisatie weidevogelgebieden ruilverkavelingsgebied Brummen-Voorst

In 1979 inventariseerde de Vogelwerkgroep Oost-Veluwe het bovenvermeld gebied op weidevogels. De uitkomsten van die tellingen verschenen in een verslag (12 gestencilde bladzijden). In aansluiting hierop werd in 1980 opnieuw een aantal tellingen verricht in een aantal deelgebieden en wel in 9 terreinen, waar in 1979 het voorkomen van kritische vogelsoorten werd vastgesteld. Van 7 van die 9 terreinen geeft een aansluitend verslag de uitslag van die tellingen. De achteruitgang van talloze weidevogelsoorten wordt thans algemeen erkend (Kemphaan, Tureluur, Watersnip, Grutto), waarvan intensivering van het agrarisch bedrijf en ruilverkavelingswerken grotendeels de oorzaak zijn. De inventarisatie die de Vogelwerkgroep Oost-Veluwe de laatste twee jaar heeft uitgevoerd hebben duidelijk gemaakt dat er in het ruilverkavelingsblok Brummen-Voorst enkele terreinen zijn die voor de weidevogels van significant

groter belang zijn dan andere terreinen.

J. Homan: Een inventarisatie van de rijke weidevogelgebieden in het ruilverkavelingsgebied Brummen-Voorst. Gestencil, 34 bladzijden, met kaartjes en pentekeningen (1980). Uitgave Vogelwerkgroep Oost-Veluwe.

Ornithologisch onderzoek 'Park Rozendaal' 1978

Het Park Rozendaal te Arnhem werd onderzocht op de daar voorkomende vogelsoorten gedurende de 16 tellingen in 1978. Interessant zijn de waarnemingen van de Grote Gele Kwikstaart en de IJsvogel. Als broedvogel komen er onder meer voor: Tortelduif, Tuinfluiter, Fitis, Holenduif en Zwarte Specht. In het omliggend bosgebied werden onder meer Kuifmees, Zwarte Mees, Fluiter, Bonte Vliegendvanger, Boompieper en Fitis.

Het verslag vermeldt enkele opmerkingen betreffende het beheer en er wordt vastgesteld dat het onderzochte gebied in haar huidige vorm voor de vogels zeer waardevol en aantrekkelijk is. Het beheer moet er dan ook vooral op gericht zijn deze gunstige situatie zo veel mogelijk in stand te houden.

Eindredactie J. Pilzecker: Ornithologisch onderzoek 'Park Rozendaal' 1978. Gestencil, 16 bladzijden (1980). Uitg. Vogelwerkgroep 'Arnhem en omstreken', J. Pilzecker, Katwoudehof 67, 6843 CB Arnhem.

Broedvogelonderzoek 1979 Immerloo-plas/Groot Holthuizen

Op verzoek van de gemeente Arnhem en de gemeente Huissen werd een inventarisatie uitgevoerd van de zuidelijke en oostelijke oevers van de Immerloopleas en van de omgeving van de boerderij 'Groot Holthuizen', beide in de omgeving van de Huissense Dijk in respectievelijk Arnhem-Zuid en Huissen. Het onderdeel 'vogels' van deze inventarisatie is verzorgd door leden van de Vogelwerkgroep Arnhem en Omstreken. In een afzonderlijk verslag worden de verkregen gegevens weergegeven. In het hele gebied werden 77 vogelsoorten vastgesteld, waarvan 23 soorten in Immerloo en 18 soorten in 'Groot Holthuizen' als zekere broedvogel werden waargenomen.

L.A.C.M. Beuger: Verslag van het broedvogelonderzoek 1979 bij de Immerloopleas en de boerderij 'Groot Holthuizen'. Gestencil, 19 bladzijden. Uitg. Vogelwerkgroep Arnhem en omgeving, secretaris J. Pilzecker, Katwoudehof 67, 6843 CB Arnhem.

Botulisme in Amsterdam

In een gestencilde verslag van 4 pagina's 'Vogelsterfte in Amsterdam als gevolg van botulisme. Zomer 1980' vermeldt drs. H. Heida dat er 230 dode watervogels zijn aangetroffen, hetgeen minder dan 1/3 was van het aantal dat in de zomer van 1979 werd aangetroffen en het laagste aantal sinds het optreden in 1970. De soortverdeling met betrekking tot de vastgestelde was in 1980 (niet 1979 zoals het rapport vermeldt!) Wilde Eend (219), Knobbelswaan (5), Meerkoet (4) en Waterhoen (2).

Het rapport is uitgegeven (1 april 1980?) door het Gemeentelijk Centraal Milieulaboratorium, Amstelveenseweg 88, 1075 XJ Amsterdam.

Zilveren Vogelwacht Limburg

Een klein groepje bezorgde vogelaars kwam op 18 oktober 1956 bijeen in Heerlen en besloot tot oprichting van -wat toen genoemd werd- de Vogelbeschermingswacht Limburg. Een voor de hand liggende naam: **Vogelbeschermingswacht**, want het accent viel inderdaad op bescherming.

Er waren dan ook relatief veel Controleurs-Vogelwet 1936 bij die wachters van het eerste uur. Voor de toenmalige vogelaar bestonden er slechts drie soorten mensen: een overgrote meerderheid van ongeïnteresseerden, een grote groep vangers en een kleine groep beschermers. Met liefde voor de fauna mocht je niet de straat op, want het risico dat een omgeturnde ongeïnteresseerde in de 'wildzanghoek' terechtkwam was te groot.

Er is in die 25 jaar gelukkig veel veranderd, ook in de vogelwacht. Nu weten we dat de enige kans op bescherming van onze vogels gelegen is in een zo groot mogelijke belangstelling. De Vogelwacht Limburg heeft daar al vroeg op ingehaakt door het geven van cursussen gericht op het stimuleren en in juiste banen leiden van die belangstelling.

Ook de viering van het jubileum is gericht op de buitenwacht, geen feest van vogelaars onder elkaar doch een demonstratie van de Limburgse Vogelbescherming in al haar facetten. Op zaterdag 24 oktober 1981 wordt een open dag gehouden in de studio van de Stadschouwburg, Wilhelminastraat, te Sittard. Deze studio zal worden aangekleed met groen en opgezette vogels en allerhande educatief en informatief materiaal zoals nestkasten, posters enz.

Leden van de Vogelwacht Limburg op excursie.
Dia: Anton van der Honing.

Er komt een fotorama over heden en verleden van de vogelwacht en er worden lezingen gehouden over braakballen van uilen en een nog nader te bepalen bekend Limburgs natuurreservaat. In een aparte ruimte zullen films vertoond worden van zowel beroeps- als amateurfilmers, afgewisseld door diaserieën over diverse, uiteraard ornithologische, onderwerpen. Medewerking van de pers is toegezegd.

Voor de opening, om 10.00 uur, is de heer Ko Zweeres (bekend vogelbeschermer en auteur) uitgenodigd het woord te voeren zoals hij ook gedaan heeft bij de oprichting in 1956.

De Vogelwacht Limburg hoopt op 24 oktober 1981 heel veel vogelaars en anderen, die de vogelwereld een warm hart toedragen, te mogen begroeten. Afgevaardigden van andere organisaties zijn van harte welkom!

Nadere inlichtingen bij de voorzitter J. Ummels (043-645606) of H. Aidenberg (043-78347).

Internationale vogelliefhebbersweek in Israël

Van 21 tot 28 maart 1982 wordt in Israël The First International Birdwatchers' Holiday gehouden. Deze week is speciaal georganiseerd voor vogelliefhebbers en de tocht wordt georganiseerd door Otra-Travex Ltd. P.O. Box 3473, Tel Aviv 61 033, Israël. De kosten van deze reis vanaf het vliegveld in Tel Aviv bedragen \$ 370 per persoon en \$ 303 per persoon indien een twee-persoons kamer wordt gedeeld. Inbegrepen zijn 7 overnachtingen, ontbijt, professionele gids, 6 dagen vervoer in luxe touringwagen met toeristengids.

Voor opgave kan men een opgave-formulier en programma aanvragen en moet \$ 50 garantie aan de organisatie zijn overgemaakt vóór 15 januari 1982.

Vraag inlichtingen bij Organisers of Special Events: A Travex Division, 431 Namir Square (Atarim), P.O.B. 3473 Tel Aviv 61 033, Israël.

Sri Lanka

Een eiland, een paradijs voor ornithologen, archeologen en foto-safari.

Ik bied een individueel verblijf in drie nationale parken en vier vogelkolonies aan. Een rondreis van 2 weken met jeep, inclusief alle kosten f 1650,- per persoon.

Een verblijf van een week (5 nachten) in de enige aan het strand gelegen bungalow binnen de Kumana Bird Sanctuary. Van hieruit kan men tochten maken en ongestoord van de natuur genieten. Wild life in de onmiddellijke omgeving.

Min. 2 pers. max. 6 deelnemers f 900,- per persoon, inclusief alle kosten.

David Selvadural, Photo Safari & Bird Watching Tours, 28 Kassappa Road, Colombo 5, Sri-Lanka, telefoon 82069